

Jezuïeten

IN MEMORIAM
JEZUÏETEN UIT VLAANDEREN

NOVEMBER 2017

Voorwoord

Onze God schrijft met elk mens een persoonlijk verhaal.
AMDG

De volgende medebroeders mogen hiervan getuigen:

Pater Georges DE SCHRIJVER (1935 - 2016) *pagina 3*

Pater Paul TERRENS (1924 - 2016) *pagina 5*

Pater Herman CORDEMANS (1924 - 2017) *pagina 7*

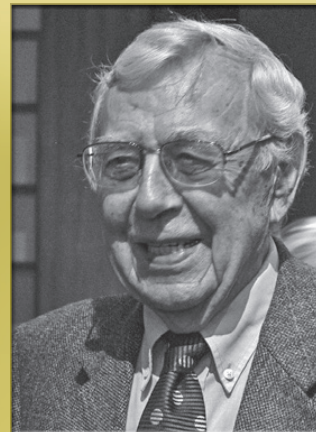
Pater François VAN DEN ABEELE (1921 - 2017) *pagina 9*

Pater Cor TRAETS (1927 - 2017) *pagina 10*

Pater Marc BUYSSE (1938 - 2017) *pagina 12*

Pater Jean DE BRUYN (1935 - 2017) *pagina 14*

Pater Marc DE LA MARCHE (1937 - 2017) *pagina 16*

PATER GEORGES DE SCHRIJVER (1935 - 2016)

Georges De Schrijver werd geboren op 15 maart 1935 in Hamme, Oost-Vlaanderen. Zijn vader was houthandelaar, zijn moeder huisvrouw. Tijdens zijn Latijns-Griekse humaniora in het Klein Seminarie van Sint-Niklaas toonde hij zich een veelbelovend student. Op 7 september 1954 trad hij in bij de jezuïeten in Drongen. Na zijn noviciaat studeerde hij Klassieke Filologie, eerst in Drongen, daarna in Leuven. Zijn filosofiestudies deed hij in Pullach bij München (1959-1962). Dan volgden enkele jaren als surveillant en als leraar in de colleges van Turnhout en Gent.

Georges bleek al vroeg in de wieg gelegd voor een loopbaan als theoloog. In 1969 voltooide hij de licentie theologie in onze eigen faculteit in Heverlee. Tot doctor promoveerde hij, summa cum laude, aan de faculteit van de godgeleerdheid van de Leuvense universiteit in 1976. Zijn thesis werd in 1983 gepubliceerd met als titel: "Le Merveilleux Accord de l'Homme et de Dieu. Etude de l'Analogie de l'Etre chez Hans Urs von Balthasar." Het is opmerkelijk dat zijn aandacht aanvankelijk uitging naar de spirituele verlossing van de individuele mens. Later zou die zich wenden naar de bevrijding van mens en samenleving uit een onrechtvaardige en dus godloze wereld. Van verlossing naar bevrijding, dat is naar eigen zeggen de grote wending geweest in zijn denken. Dit is niet de laatste wending gebleven. Georges heeft zich al gauw ontpopt tot een verkenner van de grensgebieden van de theologie. Hij heeft kennis gemaakt met vele oudere en met heel nieuwe denkers, met vele theologische en ook met vele niet-theologische denkstromingen. Verbazend wat hij kon verwerken. Hij paarde een grote concentratiekracht aan een sterk geheugen. Het gerucht gaat dat hij zijn doctoraat geschreven heeft zonder de hulp van steekkaarten. Tussen zijn vele belangstellingen ging een eerste voorkeur uit naar de bevrijdingstheologie. Die heeft geleid tot de oprich-

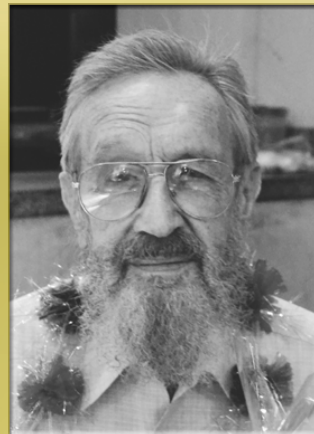
ting van de Centre for Liberation Theologies, aan de KU-Leuven, waarvan hij vele jaren de voorzitter is geweest. Een andere voorkeur ging uit naar de kosmologie, meer bepaald naar het gesprek over de schepping en de scheppende God zoals dat gevoerd wordt, en zou moeten worden, tussen theologen en natuurwetenschappers. Twintig jaren heeft hij gewerkt aan zijn magnum opus over dit onderwerp. Hij publiceerde het in 2015 in Manilla, zij het slechts in een beperkte, voorlopige oplage. Onderhandelingen met een grote Amerikaanse uitgever zijn nog gaande.

De verleiding is groot om uitsluitend te blijven stilstaan bij de academische levensloop van de gewoon hoogleraar Georges De Schrijver. Maar hij was meer dan dat. Veel werk en zorg besteedde hij aan vulgarisatie van zijn en andermans denkbeelden. Hij was zeer actief lid van de redactie van *Streven* en schreef in totaal 68 bijdragen voor dit algemeen-cultureel tijdschrift.

Georges heeft zich niet enkel tussen boeken maar ook tussen mensen bewogen. Hij is lid geweest van de kleine jezuïetengemeenschap aan het Smoldersplein in Leuven om daarna alleen te gaan wonen. Alleen, maar niet eenzaam. In zijn appartementje kon hij bezoekers ontvangen, onder meer vele studenten die van ver naar Leuven

waren gekomen om theologie te studeren. Georges kon goed koken maar was op andere gebieden niet erg handig. Zijn gasten knapten als wederdienst allerlei klussen voor hem op. De voornaamste reden voor hun bezoek was echter de begeleiding van hun studies. Georges was een toegewijde maar veeleisende studiebegeleider. Discussies met hem konden hoog oplopen. Deze overigens zachtmoedige man kon zich soms opvliegend tonen. Overigens verstond hij de kunst om zelfs heftige gesprekken zonder rancune af te sluiten. Ook voor zijn familieleden was hij een begeleider. Hij kwam er enkel bij feestelijkheden. Niettemin was hij er, na het vroegtijdige overlijden van zijn broer, als een tweede vader, altijd attent en waakzaam. Werden er op Allerzielen wel bloemen gezet op de graven van de familieleden?

Gedragen door zijn uitgebreid netwerk van oud-studenten is Georges na zijn emeritaat gaan doceren in Nigeria, in China, in India, in de Filipijnen. Vooral in Manilla voelde hij zich thuis. Hij vond er, meer dan elders, gesprekspartners om mee van gedachten te wisselen. Hij is er plots overleden, op 7 oktober 2016. Op zijn wens werd hij er ook begraven. In Leuven werd zijn gedenktentoonstelling gevierd, met enige plechtigheid, op 29 oktober, in de kerk van de Universitaire Parochie.

PATER PAUL TERRENS
(1924 – 2016)

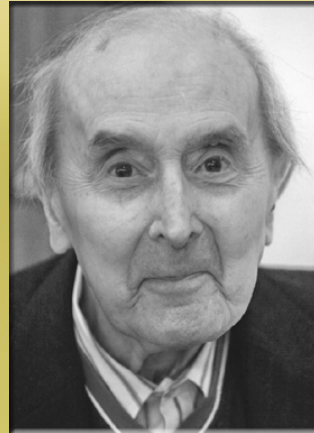
Paul Terrens werd geboren in Borgerhout (Antwerpen) op 11 januari 1924. Zijn vader, een graanhandelaar, en zijn moeder vormden samen met hun zeven kinderen een diep christelijk gezin. Paul was de oudste. In 1935 voegde hij zich bij de eerste leerlingen van het nieuwe Xaveriuscollege; Hij liet zich daar opmerken als sociaal en intellectueel begaafd: hij was leider van de jeugdbeweging KSA en een primus perpetuus. Het college met als patroon Franciscus Xaverius koesterde uiteraard de belangstelling voor de missies. In sep-

tember 1942 meldde Paul zich aan bij het noviciaat in Drogenen en meteen daarna, in 1944, zette hij zich aan de studie van het Sanskriet (en van andere talen) in het studiehuis van Wépion bij Namen. Voor iemand die zich geroepen voelde tot de missie in Ranchi, geen onverwachte keuze. Na drie jaren filosofie in Godinne en Egenhoven vertrok hij in 1948 naar India, met het toen normale vooruitzicht nooit meer naar zijn familie en zijn land terug te keren. In feite heeft hij zijn familie dan toch teruggezien, zij het voor het eerst pas in 1966. In India doorliep hij de gewone inleidende etappes: taalstudie, stages in de colleges van Samtoli en Ranchi, studie van de theologie in Kurseong. Daar werd hij priester gewijd op 21 november 1955.

Een definitieve wending nam zijn leven in 1957. Hij werd medepastoor in Rengarih en begon al gauw aan het oprichten van een apostolische school om toekomstige broeders te vormen. Dit zou men als het begin van zijn levenswerk kunnen beschouwen. In 1960 werd hij overgeplaatst naar Kunkuri om ook daar een apostolische school op te zetten, dit keer bedoeld voor priesterroeping. En in 1967 naar Samtoli om ook daar een gelijkaardige school op te richten en te leiden, twaalf jaren lang, tot in 1981. Hij bleef nog vier jaren in Samtoli, maar dan als leraar aan het plaatselijke college. In 1985 engageerde hij zich in de

landbouwschool van Nankum. Waar hij ook werkzaam was, steeds was hij een attente en gewaardeerde begeleider van jongeren, met of zonder religieuze roeping. Hij volgde met enige trots hun intellectuele en sportieve prestaties, respectievelijk in de staatsexamens en in de competitie van het in India zo populaire hockey. Hij, zelf een verwoede speleoloog, introduceerde hen zelfs in de wonderen van de speleologie. Boven al bekommerde hij zich om het leven bij hen thuis, in de arme dorpen van het platteland. In zijn rondzendbrieven naar zijn familieleden en vrienden thuis bracht hij steevast nieuws over de moesson, of die wel voldoende regen had gebracht voor de oogst. Want water was voor de kleine boeren een kwestie van leven en dood. Geen wonder dat zijn brieven telkens eindigden met een bescheiden vraag om financiële steun "voor zijn mensen". Zijn zorg ging ook uit naar het bestrijden van de malaria. Die nam toe nadat hij in 1997 pastor werd in het ziekenhuis van Mandar. Een minder inspannend werk voor een oudere man, zo zou het kunnen lijken. Maar een werk dat hij deed met stipte overgave: de eucharistie voorgaan voor de zusters, het personeel begeleiden, de zieken en de stervenden bezoeken. Paul is oud geworden, geleidelijk maar voelbaar. Hij kon niet meer fietsen zoals

in de tijd toen hij zo graag met de fiets reed van dorp tot dorp. Zijn ogen verzwakten en dat voor een man die las en veel had moeten lezen. Maar dat verlies heeft hem niet verleid tot mistroostigheid, laat staan tot bitterheid. In zijn jeugd, zo vertelt men, stond hij bekend als levendig, zoals een jeugdleider betaamt. Later leerden zijn familieleden en vrienden hem tijdens zijn weinig gerucht makende bezoeken eerder kennen als een bescheiden, ietwat teruggetrokken en serene mens. Die bezoeken werden trouwens stilaan zeldzamer, ook al omdat hij zich minder thuis voelde in het ontkerstende Vlaanderen dan wel in het bloeiende kerkelijke leven van Ranchi en omstreken. Bescheiden en sereen, aangenaam in de omgang, diep religieus, zo hebben zijn confraters en zijn leerlingen hem gekend in India waar hij een Indiër onder de Indiërs was geworden. Hij is overleden op 21 november in het Holy Family Hospital van Mandar waar hij lange tijd zelf de zieken en de stervenden had bijgestaan.

PATER HERMAN CORDEMANS
(1924 - 2017)

Herman Cordemans werd geboren in Laken bij Brussel op 9 juli 1924. Hij was het tweede van vijf kinderen. Zijn vader, Marcel, was ambtenaar maar ook, een tijd lang, hoofdredacteur van de nieuwe Vlaamsgezinde krant "De Standaard". Is het toeval dat Herman later eveneens nogal wat redactiewerk heeft gedaan? Hij begon zijn opleiding in de Grieks-Latijnse humaniora van het Sint-Jozefscollege in Aalst. Meteen daarna, op 7 september 1942 trad hij in te Drongen. Ondanks de harde omstandigheden tijdens en onmid-

dellijk na de oorlog heeft hij een zeer klassiek vormingstraject kunnen volgen. Na twee jaar noviciaat en twee jaar juvenaat (studie van de klassieke talen) in Drongen volgden de filosofie in Godinne en Eegenhoven en de theologie te Leuven. In die stad werd hij tot priester gewijd op 10 augustus 1956. Ondertussen had hij ook vier jaar stage gelopen als collegeleraar in Aalst, Brussel en Gent. Van 1957 tot 1959 zal hij opnieuw leraar worden, dit keer in Antwerpen. Maar het leven als leraar was niets voor hem. Reeds toen begon hij hinder te ondervinden van de ziekte die hem zijn hele leven zou achtervolgen. Zijn leven nam een nieuwe wending toen hij in 1960 naar het provinciaal in Brussel werd geroepen. Daar werd hij belast, en naar eigen zeggen soms overbelast, met de functies van secretaris van de provinciaal, met die van redacteur van de tijdschriften "Missie" en "Jezuiteten" en met die van archivaris van de provincie. Dat betekende voor hem een delicate opdracht en een drukke tijd. Een nog grotere wending kwam er in de late jaren zeventig en tachtig toen hij het meeste van zijn redactionele werk mocht inruilen voor dat van "operarius". Hij ging dan gewaardeerde retraites geven vooral aan leerlingen van technische scholen. Hij werd telkens opnieuw gevraagd. Negenhonderdvijftig van die retraites heeft hij

begeleid, verbazingwekkend veel voor een man die vreesde dat zijn werkkraft beperkt was.

In al de huizen waar hij gewoond heeft: Kortrijk (1976-1980), Mechelen (1980-1985), Brugge (1985-1988), Kortrijk (1988-1993) en Oostakker (1993-1994) was hij soms minister en steeds archivaris. Geen ophefmakende carrière, zo zou een verre toeschouwer kunnen menen, maar alleszins jaren van bescheiden, nauwgezette en volgehouden dienstbaarheid aan de gemeenschappen waarin hij verbleef en aan de kerkgemeenschap in de ruimere omgeving.

In 1994 kende zijn leven een laatste grote wending. Hij nam zijn intrek in het huis van Heverlee. Dat had behoefte aan medewerkers om de omvangrijke bibliotheek en tevens de archieven van het huis te beheren. Dat is de finale indruk die hij bij velen heeft nagelaten. Een toegewijde en discrete maar ietwat teruggetrokken man tussen grote hoeveelheden geschriften over het lief en het leed van zijn medebroeders van weleer. Men moet weten dat hij daarbij een grote deskundigheid tentoon spreidde en gebruik maakte van de meest hedendaagse technieken. Toen hij negentig werd heeft het Katholieke Documentatiecentrum van Leuven (KADOC) een mooie brochure gewijd aan het levenswerk van deze grote archivaris

van de Vlaamse jezuitenprovincie. Heel treffend werd hierin aandacht gevraagd voor het historisch perspectief dat zonder zijn inzet dreigde verloren te gaan. Een passende hulde was dit aan het werk dat hij gedurende vele, vele uren verricht heeft in eenzame kelders. Geen volledige hulde want niet vermeld wordt in deze brochure het gebedsleven van een religieus die dikwijls als eerste in de kapel was. Niet vermeld, en ook niet goed gekend door zijn confraters, waren de stille maar warme banden die hij onderhield met zijn familie. De brochure kwam wel op tijd. Twee jaar later begon Herman plots te verzwakken. In de nacht van 4 op 5 januari 2017 is hij vredig heengegaan naar zijn Heer. De uitvaart in de kerk van Heverlee intens bijgewoond door zijn confraters, door vrienden en door de familieleden die hem op zijn tweeënnegentigste nog overbleven.

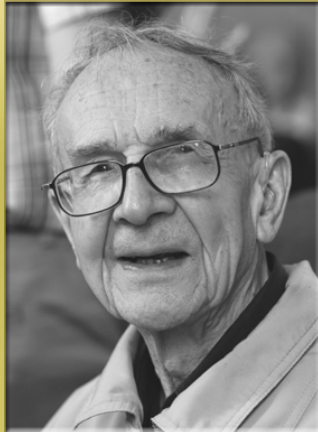

**PATER François – Xavier
VAN DEN ABEELE**
(1921- 2017)

In Elsene werd hij geboren op 19 november 1921. Hij was de zoon van een magistraat. Zijn humaniora deed hij in Gent in het Sint Barbaracollege. De zevende september 1939 treedt hij in te Drongen. Twee jaar later legt hij zijn geloften af om er verder twee jaar klassieke filologie te studeren. Voor zijn filosofie verhuist hij naar Godinne om daarna onmiddellijk naar Bukavu in Congo gestuurd te worden als studiemeester-opvoeder en dit tussen 1945 en 1949. Voor zijn theologie trekt

hij naar Maastricht. In die stad wordt hij tot priester gewijd de 22e augustus 1952. Op het einde van zijn vorming verblijft hij een jaar in Firenze en keert in 1954 naar Bukavu terug. Tussen 1954 en 1965, de laatste jaren van het koloniale bestel en de eerste jaren van de Congolese onafhankelijkheid, is hij leraar en scoutsaalmoezenier en begeleider van de Equipes Notre-Dame. Tussen 1965 en 1970 zien wij hem in Bujumbura (Burundi) als leraar en aalmoezenier. In Bukavu wordt hij directeur van de eerste twee jaren humaniora. Hij zingt graag en zal meer dan één koor leiden. Na een kort verblijf in Cyangugu als minister van de gemeenschap, is hij naar Bukavu Amani getrokken om er retraites te geven. Het wordt dan tijd voor een sabbatjaar in België. Na dit jaar keert hij terug naar Bujumbura tot 1999. Dat jaar beëindigt hij zijn verblijf in Afrika en komt definitief, na 45 jaar, naar België terug. Na een kort verblijf in Gent in het Sint-Barbaracollege vertrekt hij naar Clermont-Ferrand (F) als aalmoezenier van de zusters Ursulinen en hun school. Hij zal er blijven tot 2008. In september 2008 komt hij naar Brussel en wel naar de gemeenschap Saint-Claude la Colombière. Hij wordt er spiritueel van de plaatselijke gemeenschap, beschikbaar man, met veel aandacht voor zijn huisgenoten, steeds klaar om dienst te bewijzen. Al verminderden zijn krachten,

niemand voorzag het plotse einde. Vrijdagmorgen 20 januari werd hij overleden aangetroffen in zijn kamer. Als een goede en getrouwe dienaar in hij ingetreden in de vrede van zijn Heer.

PATER COR TRAETS (1927 - 2017)

Corneel ("Cor") Traets werd te Antwerpen geboren als zoon van een architect op 22 februari 1927. Na schitterende humaniorastudies aan het Atheneum van Deurne trad hij op 7 september 1945 in te Drongen. Daarna studeerde hij twee jaar klassieke filologie in Wépion bij Namen en vervolgens filosofie in Leuven. Die studie mocht hij na twee jaar even onderbreken om studiemeester te worden in ons college te Aalst. Na het derde jaar filosofie zou hij trouwens in het college van Turnhout nog drie jaar stage lopen als studiemeester

en leraar. Om daarna, in 1956, opnieuw te gaan studeren, vier jaar theologie, eerst in Leuven en vanaf 1959 in het pas geopende studiehuis te Heverlee. Op 10 augustus 1959 werd hij daar tot priester gewijd. Zijn schitterende studies deden vermoeden dat het studeren voor hem daarmee niet zou ophouden. En inderdaad, na zijn "derde jaar", een jaar van geestelijke verdieping, werd hij naar Rome gezonden, naar de Gregoriana, voor twee jaar studie van de dogmatische theologie (1961 - 1963). Dat werd bekroond met een doctoraal eindwerk dat handelde over de relatie tussen Jezus en de Vader in het Johannesevangelie, uitgegeven in 1967. Van opleiding was hij dus eigenlijk een exegeet maar de keuze van het onderwerp verklaart al enigszins waarom hij zich daarna toegelegd heeft op de theologie van de sacramenten.

In 1963 ging hij aan de slag als professor theologie, eerst voor zijn medebroeders in de vorming in Heverlee en drie jaren later in het pas gestichte Centrum voor Kerkelijke Studies (CKS) te Leuven, een gemeenschappelijk vormingscentrum voor religieuze congregaties. Twee jaar later werd hij benoemd aan de Theologische Faculteit van de KU Leuven. Zijn boek 'Sacramententheologie' werd uitgegeven in 1975 en werd veel gebruikt in binnen- en

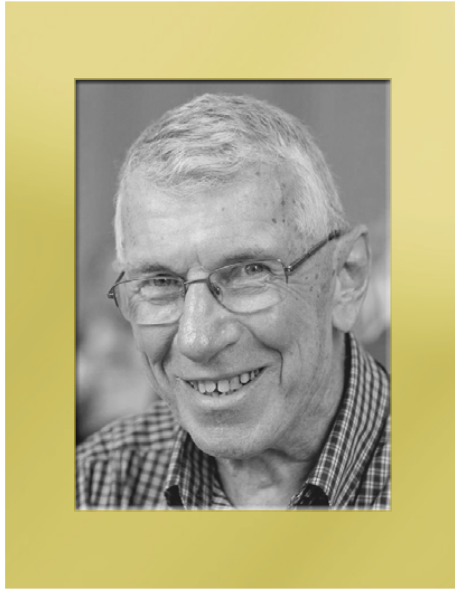
buitenland. Door collega's en studenten werd hij gewaardeerd als "een veilige en inspirerende gids naar een beter verstaan en intenser beleven van de sacramenten". Die gids is hij gebleven tot zijn emeritaat in 1992. Hij is steeds bij het zelfde onuitputtelijke onderwerp gebleven.

Over zijn stille en stabiele leven als wetenschappelijk vorser en als universitair docent is op het eerste gezicht niet veel ophefmakends te zeggen. Slechts bij nader toezien is er over deze merkwaardige man veel te ontdekken. Hij leed onder erg hinderlijke handicaps. Zijn gehoor was zwak zodat hij zich niet in luidruchtige gesprekken en debatten kon, en wellicht ook niet wilde, mengen. Hij was fysiek niet sterk en op latere leeftijd welhaast kreupel, zodat hij geen verre horizonten kon verkennen. Bovendien hij was erg nauwgezet zodat zijn wetenschappelijke productie heel verzorgd maar niet zo overvloedig is als men van een begaafde man als hij had kunnen verwachten. Het moet voor hem een zware opgave geweest zijn om door te dringen in, en zich te blijven confronteren met, het onpeilbare en verschroeiende mysterie van Gods aanwezigheid in de eucharistie. Maar zijn beperkingen hebben voor hem en voor anderen grote voordelen meegebracht. Hij was geen man van vele grote woorden maar wel een docent die vertrou-

wen wekte en een schrijver die gelezen en herlezen werd, ook in vertalingen. Nadien bleef hij zich nuttig maken als beoordelaar van boeken en hij is blijven werken aan een lang artikel over de voorganger in de eucharistie. Dat werk is nooit afgeraakt: alweer dat scrupuleuze streven naar uiterste precisie.

In het huis van Heverlee, waar hij 54 jaar geleefd heeft, was hij een geliefde medebroeder met een speciale toewijding aan degenen die er fysiek erger aan toe waren dan hijzelf. Zolang het maar enigszins mogelijk was, is hij daar, in de poortkapel, blijven voorgaan in de dagelijkse eucharistieviering voor mensen uit de buurt en van verder af. Ook daarvoor werd hij algemeen gewaardeerd en ook zo maakte hij vele vrienden. Met sommigen wisselde hij gedichten uit. Dat deze geleerde man ook zo fijnzinnig was, dat hebben weinigen kunnen vermoeden.

Eind oktober van vorig jaar ging het niet meer en werd hij opgenomen in het ziekenhuis. Na twee maanden mocht hij terug naar huis. Vergeefse hoop. Op zijn gaste verjaardag viel zijn lichaam haast helemaal stil. Drie dagen later, op 25 februari 2017, is hij in alle rust teruggekeerd naar de Heer waarvan hij de sacramenten intens heeft beleefd en voor velen verhelderd.

PATER MARC BUYSSE (1938 - 2017)

Marc Buysse werd geboren op 21 april 1938 in Kluizen als jongste zoon in een gezin met vijf kinderen. Van 1950 tot 1956 was hij leerling van het jezuïetencollege van Aalst. Meteen daarna trad hij in te Drogen waar hij zijn eerste geloften uitsprak op 8 september 1958. Daarbij sloot een eerste jaar studie van de filosofie aan in Leuven en een tweede en derde jaar in het nieuwe studiehuis in Heverlee. Zoals gebruikelijk volgden daarop enkele jaren stage. Minder gebruikelijk was dat die "regentie" vier jaar zou duren, van 1961

tot 1965, eerst in het westen van Congo, in het nieuwe college Saint Paul van Kingunda, waarbij hij tevens zijn schouders zette onder het beloftevolle college van Kasongo-Lunda, en vervolgens in het oosten van het land, in het college Notre Dame de la Victoire van Bukavu. Kingunda ligt in de Kwango-missie, zo genoemd naar een belangrijke zuidelijke bijrivier van de Congostroom. Aan haar bevolking zou hij zijn hart verpanden.

Alvorens zich daar echter definitief in te voegen diende hij nog enkele jaren te wijden aan de studie van de theologie. Die bracht hij door in Heverlee waar hij op 27 juli 1968 priester werd gewijd, allicht geen toeval, door Mgr. Bouckaert, bisschop van Popokabaka, de hoofdplaats van de Kwango-missie. In 1969 keerde Marc dan terug naar Congo als brousepater in Kasongo-Lunda. Hij zou er lang blijven om slechts even zijn werk te onderbreken voor zijn derde proefjaar in België (1972-1973). Van 1973 tot 1987 was hij rondtrekkend brousepater en vanaf 1979 pastoor. Rond de jaarwisseling 1984 en 1985 was hij even terug in België om zich te laten genezen van de slaapziekte. Maar zodra hij terug was, werd hij pastoor van Kingunda en dat voor vele jaren.

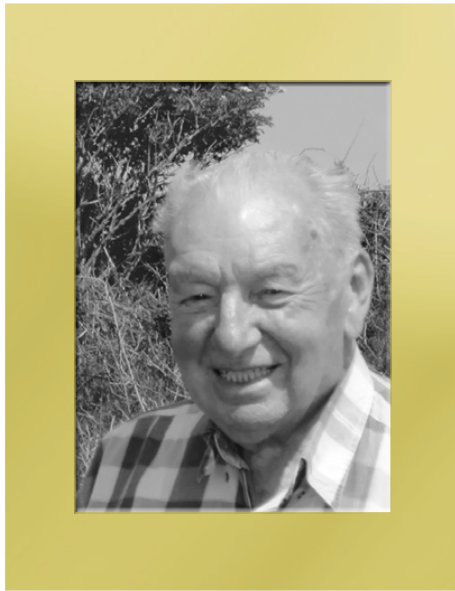
Dat belette niet dat hij opdracht na opdracht toevertrouwd kreeg in het bis-

dom Popokabaka. Van 1987 tot 1990 werd hij pastoor van Panzi. Wanneer die parochie werd toevertrouwd aan diocesane priesters werd hij opnieuw pastoor in Kasongo-Lunda. Hij werd toen ook nog benoemd tot 'Afgewaardigde van P. Provinciaal in het bisdom Popokabaka'. Om van 2004 tot 2010 opnieuw pastoor te worden in Kingunda. Dat alles zou de indruk kunnen wekken dat hij veel heeft rondgezworven maar eigenlijk bleef hij steeds beschikbaar voor, en trouw aan, dezelfde bevolkingsgroep, de Bayaka, in hetzelfde bisdom. Marc is de laatste actieve Vlaamse jezuïet geweest in dat bisdom. Daar gaf hij zich terdege rekenschap van. Hij was er dan ook op bedacht zijn zending door te geven aan Congolese kandidaten en stagiairs die bereid waren zich te wijden aan afgelegen dorpen en basisgemeenschappen. Dat is voor de Congolese vrijwilligers nog minder vanzelfsprekend dan het ooit geweest is voor de Vlaamse. Ook zij, priesters, zusters, broeders, leken, moeten afscheid nemen van het stadsleven met zijn materiële en culturele voordelen. En dat zonder de financiële ruggensteun die de Vlamingen genoten van hun verwanten (en voorheen, in de koloniale periode, van de politieke overheid).

Marc was een gelukkige man. Het was een plezier om hem te ontmoeten met zijn

glimlach en zijn optimisme, nooit bedrukt door weerstand of hindernissen. Dankzij dat geestelijke evenwicht kon hij een mens zijn die ongekwast was in alles wat hij deed en zegde. Ontelbare vrienden heeft hij gemaakt overal waar hij kwam. Na die topjaren in Kasongo- Lunda is hij dezelfde innemende mens gebleven in Panzi, Kingunda en waar dan ook.

Minder goed ging het met zijn gezondheid. Tussen 2010 en 2016 moest Marc drie maal naar Leuven terugkomen voor medische zorgen in het universitair ziekenhuis. Naar het einde toe werd hem de raad gegeven definitief in Heverlee te blijven. Maar dat was Marc niet goed kennen. In 2016 keerde hij voor de laatste maal terug naar Congo, in de hoop te kunnen meewerken in het retraitshuis van Kimwenza nabij Kinshasa. Voor een aangepaste medische verzorging verbleef hij echter in Servico, het zorgcentrum voor de omliggende gemeenschappen, te midden van oudere en zieke medebroeders. Vele vrienden, vooral uit zijn vroegere parochies, kwamen hem daar bezoeken. Rustig overleed hij in de morgen van 27 mei 2017. Op 31 mei volgde een indrukwekkende uitvaart in Kimwenza en op 10 juni een innige gedachtenisviering in de jezuïetenkerk van Heverlee.

PATER JEAN DE BRUYN
(1935 - 2017)

Jean De Bruyn werd geboren in Antwerpen op 22 mei 1935. Zijn vader was kaderlid van een rederij en had naast Jean nog een tweede kind, een dochter, die echter vroeg gestorven is in 1955, het jaar dat Jean intrad bij de jezuïeten in Drongen. Haar overlijden en zijn intrede betekenden dat de familie niet verder zou gezet worden. Dat besef heeft Jean getekend. Het verklaart zijn blijvende zorg om het erfgoed van zijn familie goed te bewaren en te beheren. Dat zou later duidelijk blijken. Na zijn noviciaat en na de jaren gewijd

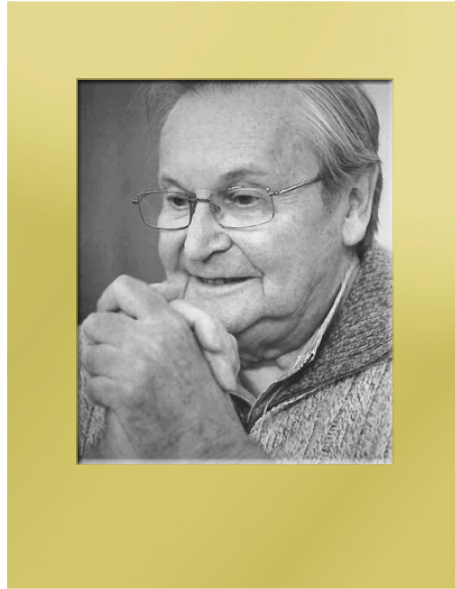
aan de gebruikelijke studies van filosofie en theologie werd hij in Heverlee (1967) tot priester gewijd. Hij werd kort daarna ingezet als leraar in het O.L.Vrouwecollege waar hij zelf de humaniora had doorlopen. Leraar is hij altijd gebleven, in hart en nieren, vooral van de vakken Latijn, godsdienst en geschiedenis. Van 1968 tot 1981 in het O.L.Vrouwecollege van Antwerpen, van 1981 tot 1983 in het Ruusbroeckcollege van Laken (Brussel), waar hij ook directeur was, en van 1983 tot 1995 in het Xaveriuscollege van Borgerhout. Maar Jean was meer dan een schoolvos. Tijdens zijn jaren in het Xaveriuscollege was hij ook medepastoor van de parochie van Sint Eligius in de volkse buurt, de Seefhoek, van Antwerpen Noord. Bovendien stelde hij zich ten dienste van het wijkwerk dat confraters zoals P. Bellens en Theo Fonteyn ontwikkeld hadden in minder riante buurten zoals "Den Dam" en het eilandje. Hij had uitgesproken sociale gevoeligheden. Reeds tijdens zijn vormingsjaren was hij werkzaam geweest in een Leuvens weeshuis. Sommige van die wezen zijn levenslange vrienden geworden.

In 1995 ging Jean noodgedwongen met pensioen. Pas toen kon hij vrije loop geven aan zijn pedagogische bekommernissen. Van zijn familie kreeg hij een huis met een grote ruimte ter beschikking in de

Provinciestraat. Dat heeft hij omgevormd tot het centrum dat bekend is geraakt als Servi-Didac. Hij sleepte er zijn projectoren en allerlei machines naartoe, en niet te vergeten ook 30 000 dia's, om er leerkrachten en hele klassen te ontvangen. Bedoeling was het bezoekers een halve of een hele dag aan groepsworkshops laten doen. In gunstige omstandigheden want ook een cafetaria, een zaal voor ontspanning en kunstboeken, muziekplaten en stripverhalen ontbraken niet. Computers waren er niet voorzien want aan de computer werken was voor hem een te individuele bezigheid. Dat was dan ook het zwakke punt van zijn opzet. De opmars van de computer met zijn zoekmachines was niet te stoppen en bijgevolg was het werken met een diacollectie, waaraan hij zoveel zorg had besteed, verzameld tijdens vele reizen, na enkele jaren voorbijgestreefd. Hij had een gedurfd en beloftevol initiatief genomen, dat kon men van Jean verwachten, maar het kende slechts een korte bloeitijd.

In de Provinciestraat woonde hij alleen en werden de relaties met zijn medebroeders van de Vlaamse provincie eerder schaars. Vanaf het begin van de jaren zeventig vormde hij met enkelen van hen een dwarsverband. Maandelijks kwamen zij samen, eerst een weekeinde, later een namiddag en avond. Dan deelden zij wat hen bezig-

hield en bekommerde. Zo hield hij nog enig contact met de provincie. Wat niet betekende dat hij niet met zijn hart bij vele anderen was, ook toen hij alleen woonde. Daarvan getuigen de vele gedachtenisprentjes van medebroeders die in zijn huiskamer tegen de muur hingen. Daarvan getuigen ook de schuchtere pogingen om tijdens zijn laatste levensjaren meer contact op te nemen met de leefgemeenschappen van jezuïeten in het Antwerpse. Vooraleer die tot nauwere banden konden leiden werd hij echter gegrepen door een acute aanval van de slepende ziekte die al een aantal jaren in hem sluimerde. Hij werd opgenomen in het woonzorgcentrum van O.L.Vrouw van Antwerpen in de Pieter Van Hobokenstraat, op enkele meters van het huis van de Loyolagemeenschap. Hier kon hij genieten van de palliatieve zorgen waaraan hij behoefte had. Maar om nog uitgebreid bezoek te kunnen ontvangen was hij reeds te zwak. Ongeveer één maand later is hij overleden, op 12 juni 2017. Op zijn uitdrukkelijke wens verliep de ongebruikelijk sobere uitvaart in besloten kring. Niettemin was ze zeer aangrijpend. Daar werden woorden gesproken die al vroeger gesproken hadden moeten zijn.

PATER MARC DE LA MARCHE (1937 - 2017)

Marc De la Marche werd geboren in Weteren (Oost-Vlaanderen) op 25 november 1937 als zesde in een gezin van zeven. Hij doorliep de eerste drie jaren van de Latijns-Griekse humaniora in zijn geboortestad en de laatste drie in het Sint-Jozefcollege van Aalst. Op 10 september 1955 is hij vervolgens, even voor zijn achttiende verjaardag, ingetreden in het noviciaat van Drongen. In de Oude Abdij van Drongen verbleef hij nog twee jaar langer om zijn kandidatuur klassieke filologie te behalen. Dat diploma zou in 1971 aangevuld worden met dat van

licentiaat. Aan deze briljante student werd voorgesteld voor een doctoraat te gaan. Maar daartoe voelde hij zich niet geroepen. Hij was afkerig van het specialistische intellectuele werk dat volgens hem gemakkelijk tot zelfgenoegzaamheid kon leiden. Dat zegt iets over de hunker naar geestelijke en materiële eenvoud die hem steeds zou bijblijven.

Om een ingewikkelde levensloop enigszins te schematiseren kunnen we daarin drie fases onderscheiden. In een eerste fase legde hij zich vooral toe op het collegewerk. Zijn stage liep hij als leraar aan het Sint-Jozefcollege van Turnhout (1962-1965). Na zijn theologiestudie aan het Collegium Maximum in Heverlee (1965-1969) en zijn priesterwijding (27 juli 1968) keerde hij in 1972 terug naar een college, dit keer naar het Ruusbroeckcollege in Brussel. Van 1977 tot 1982 was hij daar directeur, geen geringe opdracht in een opstartende instelling.

Beter gekend onder zijn confraters is hij om de vele functies die hij opgenomen heeft tijdens de tweede fase van zijn leven als jezuïet: verantwoordelijkheden in de vorming van jongeren en als overste van hun gemeenschappen. Hij was een gangmaker van het samenleven in kleine gemeenschappen, met als gevolg dat het parcours van zijn verplaatsingen en verhuizingen moei-

lijk in kaart te brengen is. Op zijn inzetbaarheid werd dikwijls een beroep gedaan. Zo heeft hij achtereenvolgens gewoond, dikwijls als overste, in de Lei (Leuven 1970-1977), in de Wandstraat (Brussel 1977-1981), opnieuw in de Lei (1981-1982), in het Smolderplein (Leuven 1982-1983), in de Windmolenveldstraat (Leuven 1983-1989), in de Bruul (Mechelen 1989-1991), in de Kortewinkel (Brugge 1991-1993), in de Waversesteenweg (Brussel 1993-1999), opnieuw in Brugge (1999-2000). Om ten slotte van een min of meer stabiele woonst te mogen genieten in Huis van Leliëndaal (Bruul, Mechelen 2000-2016). Maar zo stabiel was zijn verblijf daar niet. In 2016 werd hij bereid gevonden, na enig aandringen, om overste te worden van de gemeenschap voor bejaarde confraters in Capenberg, Boechout. Helaas is hij daar plots overleden op 25 juli 2017. Hij had al langer hartproblemen.

Geografisch bekeken lijkt zijn levensloop op een ronde van Vlaanderen met vele etappes. Meer betekenisvol is echter het aantal en de diversiteit van de functies die hij onderweg op zich heeft genomen. Dikwijls was hij de overste, van 1993 tot 1999 zelfs provinciale overste. Maar stilaan is hij zich meer gaan toeleggen op geestelijke begeleiding. Hij is geestelijk directeur geweest in het Johannes XXIII seminarie te

Leuven (1984-1991), novicemeester (1999-2000) en daarnaast ook medewerker van Kerk en Wereld in Mechelen (1989-1991 en 2000-2012).

Een beslissende invloed heeft op hem zijn kennismaking met Marriage Encounter gehad. In zijn jongere jaren stond Marc bekend als het type van leider/proost van een jeugdbeweging zoals Chiro. In de kringen van Marriage Encounter heeft hij leren luisteren naar andere mensen. Zijn minzaamheid is de kwaliteit die het best is bijgebleven bij de mensen die hem later van meer nabij mochten ontmoeten. Wie hem in de loop van de jaren kenden, staan vol verwondering en bewondering voor de geestelijke rijping die ze bij hem konden waarnemen. Die is overigens niet enkel te danken aan de inspiratie van Marriage Encounter maar ook aan een steeds dieper inzicht in de spiritualiteit van de Geestelijke Oefeningen.

In Capenberg voelde hij zich tot zijn eigen verbazing heel gelukkig. Hij kon er het eenvoudige leven leiden waartoe hij altijd aangetrokken was geweest. Dat belette hem niet ook daar en in de wijde omgeving zijn werk als geestelijke begeleider verder te zetten. Ook daaraan is toe te schrijven dat tijdens zijn uitvaart in Heverlee de kerk te klein was.

Een vrije bijdrage vanwege alle familieleden en kennissen die deze uitgave ontvangen, is hartelijk welkom (richtprijs: 6,00 euro).
Over te schrijven op:
BE75 4352 0592 8151
(KREDBEBB)
van Lessiusvereniging,
Koninginnelaan 141,
B-1030 BRUSSEL
vermelding:
'In Memoriam SJ 2017
reeds ontvangen'.

Verantwoordelijke uitgever:
Jan Stuyt SJ
Prinsstraat 17
2000 ANTWERPEN
jesuits.flanders@jesuits.net

Redactie van de bijdragen:
Guido DIERICKX SJ
Prinsstraat 17
2000 ANTWERPEN

Foto IHS - monogram
Rik DE GENDT SJ
Pastorie St Paulus
9300 AALST

Coördinatie
Walter FABRI SJ
Koninginnelaan 141
1030 SCHAARBEEK

NOVEMBER 2017

